

Υπόθεση C-757/22

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

15 Δεκεμβρίου 2022

Αιτούν δικαστήριο:

Bundesgerichtshof (Γερμανία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

10 Νοεμβρίου 2022

Εναγομένη και αναιρεσείουσα:

Meta Platforms Ireland Limited

Ενάγουσα και αναιρεσίβλητη:

Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände
– Verbraucherzentrale Bundesverband e.V.

BUNDESGERICHTSHOF

ΔΙΑΤΑΞΗ

[παραλειπόμενα]

Εκδόθηκε:

10 Νοεμβρίου 2022

[παραλειπόμενα]

[παραλειπόμενα]

[παραλειπόμενα]

[παραλειπόμενα]

επί της διαφοράς

Meta Platforms Ireland Limited, [παραλειπόμενα],

εναγομένη και αναιρεσείουσα,

– [παραλειπόμενα] –

κατά

Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände –
Verbraucherzentrale e.V., [παραλειπόμενα],

ενάγουσας και αναιρεσίβλητης,

– [παραλειπόμενα] –

Το πρώτο πολιτικό τμήμα του Bundesgerichtshof [Ανώτατου Ομοσπονδιακού
Δικαστηρίου, Γερμανία] εξέδωσε [παραλειπόμενα] την ακόλουθη

διάταξη:

- I. Αναστέλλει τη διαδικασία.
- II. Υποβάλλει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα για την ερμηνεία του άρθρου 80, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων, ΓΚΠΔ, ΕΕ L 119 της 4ης Μαΐου 2016, σ. 1):

Προβάλλεται προσβολή δικαιωμάτων «ως αποτέλεσμα επεξεργασίας» κατά την έννοια του άρθρου 80, παράγραφος 2, του ΓΚΠΔ, όταν ένωση για την προστασία των συμφερόντων των καταναλωτών στηρίζει την αγωγή της στο γεγονός ότι τα δικαιώματα υποκειμένου των δεδομένων έχουν προσβληθεί, διότι δεν τηρήθηκαν οι υποχρεώσεις ενημέρωσης σύμφωνα με το άρθρο 12, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, του ΓΚΠΔ σε συνδυασμό με το άρθρο 13, παράγραφος 1, στοιχεία γ' και ε', του ΓΚΠΔ σχετικά με τον σκοπό της επεξεργασίας δεδομένων και τον αποδέκτη των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα;

Σκεπτικό:

- 1 A. Ενάγουσα είναι η Bundesverband der Verbraucherzentralen der Bundesländer [ένωση γερμανικών οργανώσεων καταναλωτών των ομόσπονδων κρατών], η οποία περιλαμβάνεται στον κατάλογο των εγκεκριμένων φορέων που αναφέρονται στο άρθρο 4 του UKlaG [Gesetz über Unterlassungsklagen bei Verbraucherrechts- und anderen Verstößen (Unterlassungsklagengesetz), γερμανικός νόμος περί αγωγών παραλείψεως σε περιπτώσεις παραβάσεως διατάξεων του δικαίου προστασίας του καταναλωτή και άλλων διατάξεων]. Η εναγομένη Meta Platform Ireland Limited (πρώην Facebook Ireland Limited), εδρεύουσα στην Ιρλανδία, διαχειρίζεται μέσω της διεύθυνσεως www.facebook.de τη διαδικτυακή πλατφόρμα Facebook, η οποία χρησιμοποιείται για ανταλλαγή προσωπικών και άλλων δεδομένων. Μια «αδελφή εταιρία» της εναγομένης, η

Facebook Germany GmbH, με έδρα τη Γερμανία, προωθεί στη χώρα αυτή τη διαθεσιμότητα διαφημιστικού χώρου στη διαδικτυακή πλατφόρμα και παρέχει στήριξη στους τοπικούς διαφημιζόμενους της εναγομένης. Η εναγομένη είναι αντισυμβαλλόμενη στις συμβάσεις που συνάπτονται με διαφημιζόμενους στη Γερμανία. Επίσης, επεξεργάζεται τα δεδομένα των Γερμανών χρηστών του Facebook. Η μητρική εταιρία της εναγομένης και της Facebook Germany GmbH εδρεύει στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής.

- 2 Στη διαδικτυακή πλατφόρμα Facebook περιλαμβάνεται το λεγόμενο «κέντρο εφαρμογών», με το οποίο η εναγομένη παρέχει στους χρήστες της, μεταξύ άλλων, δωρεάν παιχνίδια από τρίτους φορείς παροχής υπηρεσιών. Κατά την είσοδο στο κέντρο εφαρμογών στις 26 Νοεμβρίου 2012 προσφερόταν το παιχνίδι «The Ville», ενώ πατώντας το πλήκτρο «Παίξε τώρα» εμφανίζονταν οι εξής πληροφορίες:

Κάνοντας κλικ στην παραπάνω επιλογή «Παίξε το παιχνίδι», η εφαρμογή αυτή λαμβάνει:

- Τα γενικά στοιχεία σου (;
- Τη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σου,
- Πληροφορίες για εσένα,
- Τα μηνύματα κατάστασής σου.

Αυτή η εφαρμογή μπορεί να παραθέτει το όνομά σου σε σχετικά post, συμπεριλαμβανομένης της βαθμολογίας σου και άλλα.

- 3 Επιπλέον, υπήρχε εκεί η εξής ένδειξη:

Αν προχωρήσεις, συμφωνείς με τους γενικούς όρους συναλλαγών του The Ville και τις οδηγίες σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Οι γενικοί όροι συναλλαγών και οι όροι προστασίας των δεδομένων ήταν δυνατόν να προβληθούν μέσω ηλεκτρονικής παραπομπής (συνδέσμου). Παρόμοιες ενδείξεις εμφανίζονταν και στα παιχνίδια «Diamond Dash» και «Wetpaint Entertainment» πατώντας το πλήκτρο «Παίξε τώρα». Όσον αφορά το παιχνίδι «Scrabble», οι ενδείξεις κατέληγαν στη φράση:

Η εφαρμογή αυτή μπορεί να δημοσιεύει ειδοποιήσεις προσωπικής κατάστασης, φωτογραφίες και άλλα στοιχεία εξ ονόματός σας.

- 4 Η ενάγουσα επικρίνει ως αθέμιτη την παρουσίαση, εντός του κέντρου εφαρμογών, των ενδείξεων που παρέχονταν μετά το πάτημα του πλήκτρου «Παίξε τώρα», υπό το πρίσμα, μεταξύ άλλων, της παραβάσεως του δικαίου λόγω μη τηρήσεως των νομικών απαιτήσεων σχετικά με τη λήψη πραγματικής

συγκαταθέσεως του χρήστη από την άποψη της προστασίας των δεδομένων. Επιπλέον, θεωρεί ότι η τελική ένδειξη στο παιχνίδι «Scrabble» συνιστά γενικό όρο συναλλαγών που περιάγει τον χρήστη σε αδικαιολόγητα μειονεκτική θέση.

5 Η ενάγουσα ζήτησε να υποχρεωθεί η εναγομένη, επ' απειλή χρηματικής ποινής, να παύσει,

1. στο πλαίσιο εμπορικών πρακτικών έναντι καταναλωτών με μόνιμη κατοικία στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, να παρουσιάζει στον ιστότοπο με τη διεύθυνση www.facebook.com, παιχνίδια στο λεγόμενο «κέντρο εφαρμογών» κατά τέτοιον τρόπο, ώστε ο καταναλωτής, πατώντας πλήκτρο όπως το «Παίξε το παιχνίδι», να δηλώνει ότι ο φορέας εκμεταλλεύσεως του παιχνιδιού λαμβάνει πληροφορίες μέσω του κοινωνικού δικτύου που εκμεταλλεύεται η εναγομένη, σχετικά με τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που περιέχονται σε αυτό και ότι επιτρέπεται να διαβιβάζει (δημοσιεύει) στο όνομα του καταναλωτή πληροφορίες όπως οι εικονιζόμενες στα στιγμιότυπα οθόνης [τα οποία δεν αποτυπώνονται εν προκειμένω].
2. να περιλαμβάνει στις συμφωνίες με καταναλωτές που έχουν τη συνήθη διαμονή τους στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας τους ακόλουθους ή παρόμοιους όρους σχετικά με τη χρήση εφαρμογών (Apps) στο πλαίσιο κοινωνικού δικτύου, καθώς και να επικαλείται όρους που αφορούν τη διαβίβαση δεδομένων στους φορείς εκμεταλλεύσεως των παιχνιδιών:

Η εφαρμογή αυτή μπορεί να δημοσιεύει ειδοποιήσεις προσωπικής κατάστασης, φωτογραφίες και άλλα στοιχεία εξ ονόματός σας.

6 Επιπλέον, η ενάγουσα ζήτησε από την εναγομένη και αποζημίωση για έξοδα οχλήσεως ύψους 200 ευρώ, πλέον τόκων. Η ενάγουσα άσκησε την προκειμένη αγωγή ανεξαρτήτως της υπάρξεως συγκεκριμένης προσβολής των δικαιωμάτων προστασίας των δεδομένων κάποιου προσώπου και χωρίς σχετική εντολή από τέτοιο πρόσωπο.

7 Το Landgericht [πρωτοδικείο, Γερμανία] δέχθηκε την αγωγή και καταδίκασε την εναγομένη (LG Berlin [πρωτοδικείο του Βερολίνου, Γερμανία], ZD 2015, 133). Η έφεση της εναγομένης απορρίφθηκε (KG [Kammergericht, εφετείο του Βερολίνου, Γερμανία], GRUR-RR 2018, 115). Με την αίτηση αναίρεσεως, την άσκηση της οποίας επέτρεψε το εφετείο και την απόρριψη της οποίας ζητεί η ενάγουσα, η εναγομένη εμμένει στο αίτημά της περί απορρίψεως της αγωγής.

8 Με διάταξη της 28ης Μαΐου 2020 (I ZR 186/17, GRUR 2020, 896 = WRP 2020, 1182 – App-Zentrum I), το τμήμα ανέστειλε τη διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα σχετικά με την ερμηνεία του κεφαλαίου VIII, ειδικότερα του άρθρου 80, παράγραφοι 1 και 2, καθώς και του άρθρου 84, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ,

προκειμένου να διευκρινιστεί το νομικό καθεστώς κατ' εφαρμογήν του κανονισμού για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ο οποίος τέθηκε σε ισχύ κατά τη διάρκεια της αναιρετικής διαδικασίας και είναι κρίσιμος για τα αιτήματα παραλείψεως που αναπτύσσουν αποτελέσματα για το μέλλον:

Αντιτίθενται οι διατάξεις του κεφαλαίου VIII, ειδικότερα αυτές του άρθρου 80, παράγραφοι 1 και 2, και του άρθρου 84, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ, σε εθνικές ρυθμίσεις οι οποίες, πέραν των εξουσιών παρεμβάσεως των εποπτικών αρχών που είναι αρμόδιες για την εποπτεία και τη διασφάλιση της εφαρμογής του κανονισμού και πέραν των δυνατοτήτων έννομης προστασίας των ενδιαφερομένων, επιτρέπουν, αφενός, στους ανταγωνιστές και, αφετέρου, σε ενώσεις, φορείς και επιμελητήρια που αναγνωρίζει το εθνικό δίκαιο να στρέφονται δικαστικώς για παραβάσεις του ΓΚΠΔ κατά του παραβάτη, ανεξαρτήτως της υπάρξεως προσβολής συγκεκριμένων δικαιωμάτων μεμονωμένων προσώπων και χωρίς σχετική εντολή του ενδιαφερομένου, στο πλαίσιο αγωγής ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων, προβάλλοντας τις πτυχές της απαγορεύσεως των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών ή της παραβάσεως του νόμου περί προστασίας των καταναλωτών ή της απαγορεύσεως χρήσεως ανίσχυρων γενικών όρων συναλλαγών;

- 9 Με απόφαση της 28ης Απριλίου 2022 (C-319/20, [παραλειπόμενα] Meta Platforms Ireland, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έκρινε τα εξής:

Το άρθρο 80, παράγραφος 2, του ΓΚΠΔ έχει την έννοια ότι δεν αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία επιτρέπει σε ένωση για την προστασία των καταναλωτών να κινηθεί δικαστικώς, χωρίς εντολή που να της έχει ανατεθεί προς τούτο και ανεξαρτήτως της υπάρξεως προσβολής συγκεκριμένων δικαιωμάτων ενός υποκειμένου των δεδομένων, κατά του φερόμενου παραβάτη των διατάξεων περί προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, προβάλλοντας την παραβίαση της απαγορεύσεως των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών, την παράβαση της νομοθεσίας περί προστασίας των καταναλωτών ή την παραβίαση της απαγορεύσεως χρήσεως ανίσχυρων γενικών όρων συναλλαγών, εφόσον η επίμαχη επεξεργασία δεδομένων είναι ικανή να θίξει τα δικαιώματα που αντλούν από τον εν λόγω κανονισμό ταυτοποιημένα ή ταυτοποιήσιμα φυσικά πρόσωπα.

- 10 B. Από την απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 28ης Απριλίου 2022 προκύπτει ότι οι επίμαχες εν προκειμένω διατάξεις, οι οποίες αφορούν την ενεργητική νομιμοποίηση βάσει του άρθρου 8, παράγραφος 3, σημείο 3, του UWG [Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb, γερμανικού νόμου περί αθέμιτου ανταγωνισμού], και του άρθρου 3, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, σημείο 1, σε συνδυασμό με το άρθρο 2 παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, σημείο 11, του UKIaG, πρέπει να ερμηνεύονται σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ, λαμβανομένων υπόψη των προϋποθέσεων του άρθρου 80, παράγραφος 2, του ΓΚΠΔ. Το ερώτημα εάν ο ενάγων προβάλλει προσβολή δικαιωμάτων «ως αποτέλεσμα επεξεργασίας» κατά

την έννοια του άρθρου 80, παράγραφος 2, του ΓΚΠΔ, όταν στηρίζει τα αιτήματα της αγωγής του στη μη τήρηση των υποχρεώσεων ενημερώσεως σχετικά με τον σκοπό της επεξεργασίας δεδομένων και τον αποδέκτη των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, εξαρτάται από την αμφιλεγόμενη ερμηνεία της εν λόγω διατάξεως. Συνεπώς, πριν από την κρίση επί της αιτήσεως αναιρέσεως που άσκησε η εναγομένη, η διαδικασία πρέπει να ανασταλεί εκ νέου και να υποβληθεί αίτηση προδικαστικής αποφάσεως στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης δυνάμει του άρθρου 267, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', και τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ.

- 11 I. Το εφετείο ορθώς έκρινε ότι τα αιτήματα της αγωγής ήταν βάσιμα. Επομένως, για την ευδοκίμηση της αιτήσεως αναιρέσεως είναι καθοριστικό να διαπιστωθεί εάν το εφετείο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι η αγωγή είναι παραδεκτή. Τούτο προϋποθέτει ότι, μετά την έναρξη ισχύος του ΓΚΠΔ, εγκεκριμένοι φορείς, όπως η ενάγουσα στην υπό κρίση υπόθεση ένωση καταναλωτών, έχουν δικαίωμα, δυνάμει του άρθρου 8, παράγραφος 3, σημείο 3, του UWG και του άρθρου 3, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, σημείο 1, του UKlaG, να προσφύγουν στη δικαιοσύνη λόγω παραβάσεων του κανονισμού, ανεξαρτήτως της υπάρξεως προσβολής συγκεκριμένων δικαιωμάτων μεμονωμένων προσώπων και χωρίς σχετική εντολή του ενδιαφερομένου, μέσω αγωγής ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων λόγω παραβάσεως του δικαίου σύμφωνα με το άρθρο 3α του UWG, παραβάσεως του νόμου περί προστασίας των καταναλωτών κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, σημείο 11, του UKlaG, ή χρήσεως ανίσχυρων γενικών όρων συναλλαγών σύμφωνα με το άρθρο 1 του UKlaG (BGH [Bundesgerichtshof, Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο, Γερμανία], GRUR 2020, 896 [juris σημεία 17 έως 32 και σημεία 55 έως 62] – App-Zentrum I).
- 12 II. Στην εξεταζόμενη περίπτωση, η ενεργητική νομιμοποίηση της ενάγουσας εξαρτάται από το αν έχει προβάλει με την αγωγή της προσβολή δικαιωμάτων υποκειμένου των δεδομένων με βάση τον ΓΚΠΔ «ως αποτέλεσμα επεξεργασίας» κατά την έννοια του άρθρου 80, παράγραφος 2, του ΓΚΠΔ.
- 13 1. Με τη διάταξη περί παραπομπής της 28ης Μαΐου 2020, το τμήμα διαπίστωσε ότι η υφιστάμενη ενεργητική νομιμοποίηση της ενάγουσας με βάση το γερμανικό δίκαιο, δυνάμει του άρθρου 8, παράγραφος 3, σημείο 3, του UWG και του άρθρου 3, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, σημείο 1, του UKlaG, η οποία, στην επίδικη περίπτωση, στηριζόταν σε αίτημα αγωγής που σκοπούσε μόνο στη νομική διασφάλιση της εφαρμογής του δικαίου προστασίας των δεδομένων, δεν απορρέει από τις διατάξεις του κεφαλαίου VIII του ΓΚΠΔ (βλ. BGH, GRUR 2020, 896 [juris σημείο 35] – App-Zentrum I). Έκρινε ότι τέτοια ενεργητική νομιμοποίηση δεν μπορεί να στηριχθεί ούτε στο άρθρο 80, παράγραφοι 1 ή 2, του ΓΚΠΔ ούτε στο άρθρο 84, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ και ότι, λαμβανομένου υπόψη του γράμματος, του πλαισίου και του σκοπού του ΓΚΠΔ, είναι αμφίβολο εάν ο εν λόγω κανονισμός εναρμόνισε όχι μόνον τους ουσιαστικούς κανόνες σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, αλλά και την άσκηση των δικαιωμάτων που υφίστανται δυνάμει του κανονισμού αυτού. Κατόπιν τούτου, το τμήμα υπέβαλε στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

προδικαστικό ερώτημα σχετικά με το εάν ο ΓΚΠΔ ρυθμίζει κατά τρόπο εξαντλητικό την ενεργητική νομιμοποίηση για την άσκηση αντιπροσωπευτικής αγωγής και αποκλείει, εν προκειμένω, την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 8, παράγραφος 3, σημείο 3, του UWG και του άρθρου 3, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, σημείο 1, του UKIaG (BGH, GRUR 2020, 896 [juris σημεία 33 έως 54] - App-Zentrum I).

- 14 Εντούτοις, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρέκκλινε από την εκτίμηση που ανέπτυξε το τμήμα στη διάταξη περί παραπομπής [BGH, GRUR 2020, 896 (juris, σημείο 37, καθώς και σημεία 60 και 62) – App-Zentrum I] και έκρινε ότι η ενεργητική νομιμοποίηση της ενάγουσας μπορεί να απορρέει από το άρθρο 80, παράγραφος 2, του ΓΚΠΔ (ΔΕΕ, [παραλειπόμενα] σκέψη 49 [παραλειπόμενα] – Meta Platforms Ireland). Επισήμανε ότι η διάταξη αυτή καταλείπει στα κράτη μέλη περιθώριο εκτιμήσεως όσον αφορά την εφαρμογή της. Για να είναι δυνατή η προβλεπόμενη στο άρθρο 80, παράγραφος 2, του ΓΚΠΔ άσκηση της αντιπροσωπευτικής αγωγής, τα κράτη μέλη πρέπει να κάνουν χρήση της δυνατότητας που τους παρέχει η εν λόγω διάταξη και να θεσπίσουν στο εθνικό τους δίκαιο αυτό τον τρόπο εκπροσωπήσεως των υποκειμένων των δεδομένων (βλ. ΔΕΕ, [παραλειπόμενα] σκέψη 59 [παραλειπόμενα] – Meta Platforms Ireland).
- 15 Επομένως, με βάση την απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πρέπει να εξεταστεί αν οι κρίσιμες διατάξεις της επίδικης περιπτώσεως, το άρθρο 8, παράγραφος 3, σημείο 3, του UWG και το άρθρο 3, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, σημείο 1, του UKIaG καλύπτονται από το περιθώριο εκτιμήσεως που παρέχει σε κάθε κράτος μέλος το άρθρο 80, παράγραφος 2, του ΓΚΠΔ. Το εν λόγω περιθώριο εκτιμήσεως προσδιορίζεται ερμηνευτικά, λαμβανομένου υπόψη του γράμματος του άρθρου 80, παράγραφος 2, του ΓΚΠΔ, καθώς και της οικονομίας και των σκοπών του ΓΚΠΔ (βλ. ΔΕΕ, [παραλειπόμενα] σκέψη 62 [παραλειπόμενα] – Meta Platforms Ireland). Η δυνατότητα που παρέχει στα κράτη μέλη το άρθρο 80, παράγραφος 2, του ΓΚΠΔ να προβλέπουν έναν μηχανισμό αντιπροσωπευτικής αγωγής κατά του φερόμενου παραβάτη των διατάξεων περί προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, εξαρτάται από σειρά απαιτήσεων όσον αφορά το καθ' ύλην και το προσωπικό πεδίο εφαρμογής (βλ. ΔΕΕ, [παραλειπόμενα] σκέψη 63 [παραλειπόμενα] – Meta Platforms Ireland). Βεβαίως, εν προκειμένω, πληρούνται οι απαιτήσεις σχετικά με το προσωπικό πεδίο εφαρμογής. Αντιθέτως, λαμβανομένου υπόψη του περιεχομένου των υπό κρίση αιτημάτων της αγωγής, είναι αμφίβολο εάν πληρούνται και το σύνολο των απαιτήσεων που αφορούν το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του άρθρου 80, παράγραφος 2, του ΓΚΠΔ.
- 16 2. Η ενεργητική νομιμοποίηση που παρέχουν στην ενάγουσα το άρθρο 8, παράγραφος 3, σημείο 3, του UWG και το άρθρο 3, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, σημείο 1, του UKIaG εμπίπτει στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής του άρθρου 80, παράγραφος 2, του ΓΚΠΔ. Ως ένωση για την προάσπιση των συμφερόντων των καταναλωτών, η ενάγουσα πληροί τις απαιτήσεις του άρθρου 80, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ σχετικά με την ενεργητική νομιμοποίηση μη κερδοσκοπικού φορέα,

οργανώσεως ή ενώσεως (βλ. ΔΕΕ, [παραλειπόμενα] σκέψεις 65 και 79 [παραλειπόμενα] – Meta Platforms Ireland).

- 17 3. Στην εξεταζόμενη περίπτωση, το αν πληρούνται εξ ολοκλήρου οι κρίσιμες για το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής προϋποθέσεις του άρθρου 80, παράγραφος 2, του ΓΚΠΔ δεν μπορεί να απαντηθεί πέραν πάσης αμφιβολίας.
- 18 α) Πάντως, την ενεργητική νομιμοποίηση της ενάγουσας δεν αποκλείει το γεγονός ότι αυτή άσκησε την αγωγή της ανεξαρτήτως της υπάρξεως συγκεκριμένης προσβολής του δικαιώματος προστασίας των δεδομένων ενός υποκειμένου των δεδομένων και χωρίς σχετική εντολή από τέτοιο πρόσωπο (βλ. BGH, GRUR 2020, 896 [juris σημείο 7] – App-Zentrum I· ΔΕΕ, [παραλειπόμενα] σκέψη 36 [παραλειπόμενα] – Meta Platforms Ireland). Ασφαλώς, αντικείμενο του αιτήματος της αγωγής είναι μόνο να εξετασθεί, κατά τρόπο αφηρημένο, ο τρόπος παρουσιάσεως του κέντρου εφαρμογών από την εναγομένη υπό το πρίσμα του νομικού κριτηρίου του δικαίου προστασίας των δεδομένων (σχετικά με το αίτημα της αγωγής εν προκειμένω, βλ. BGH, GRUR 2020, 896 [juris σημείο 62] - App-Zentrum I). Ωστόσο, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει ήδη αποφανθεί ότι τέτοια οντότητα κατά την έννοια του άρθρου 80, παράγραφος 2, του ΓΚΠΔ, δεν απαιτείται να προβεί προηγουμένως στην ατομική ταυτοποίηση του υποκειμένου το οποίο αφορά ειδικώς η φερόμενη ως αντίθετη προς τις διατάξεις του ΓΚΠΔ επεξεργασία δεδομένων. Η έννοια του «υποκειμένου των δεδομένων», κατά το άρθρο 4, σημείο 1, του ΓΚΠΔ καλύπτει όχι μόνον το «ταυτοποιημένο φυσικό πρόσωπο», αλλά και το «ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο», ήτοι το φυσικό πρόσωπο «του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί», άμεσα ή έμμεσα, ιδίως μέσω αναφοράς σε αναγνωριστικό στοιχείο ταυτότητας, όπως σε όνομα, σε αριθμό ταυτότητας, σε δεδομένα θέσης ή σε επιγραμμικό αναγνωριστικό ταυτότητας. Υπό τις συνθήκες αυτές, ο προσδιορισμός μιας κατηγορίας ή μιας ομάδας προσώπων που θίγονται από την επεξεργασία αυτή μπορεί επίσης να αρκεί για την άσκηση τέτοιας αντιπροσωπευτικής αγωγής (βλ. ΔΕΕ, [παραλειπόμενα] σκέψεις 68 επ. [παραλειπόμενα] – Meta Platforms Ireland). Οι χρήστες της διαδικτυακής πλατφόρμας Facebook στους οποίους απευθυνόταν ο σχεδιασμός του κέντρου εφαρμογών και οι οποίοι ενδιαφέρονταν να παίξουν κάποιο από τα προσφερόμενα παιχνίδια και για τον λόγο αυτόν μπορούσαν, δυνητικά, να δηλώσουν τη συγκατάθεσή τους για την επεξεργασία των δεδομένων τους προσωπικού χαρακτήρα με το πάτημα του πλήκτρου «Παίξε τώρα», είναι ταυτοποιήσιμα φυσικά πρόσωπα κατά την ανωτέρω έννοια.
- 19 β) Εξάλλου, η εφαρμογή του άρθρου 80, παράγραφος 2, του ΓΚΠΔ δεν αποκλείεται από το γεγονός ότι, παράλληλα με την παράβαση των κανόνων για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των καταναλωτών, η ενάγουσα προβάλλει και παράβαση άλλων κανόνων σχετικών με την προστασία των καταναλωτών ή την καταπολέμηση αθέμιτων εμπορικών πρακτικών (βλ. ΔΕΕ, [παραλειπόμενα] σκέψεις 66 και 77 έως 82 [παραλειπόμενα] – Meta Platforms Ireland).

- 20 γ) Επιπλέον, το άρθρο 80, παράγραφος 2, του ΓΚΠΔ προϋποθέτει ότι η ενάγουσα ένωση προβάλλει προσβολή των δικαιωμάτων ενός υποκειμένου των δεδομένων βάσει του ΓΚΠΔ «ως αποτέλεσμα επεξεργασίας». Δεν είναι σαφές αν η προϋπόθεση αυτή πληρούται υπό τις περιστάσεις της επίδικης διαφοράς. Το προδικαστικό ερώτημα σκοπεί στην εξακρίβωση των νομικών προϋποθέσεων που πρέπει να τίθενται στο πλαίσιο αυτό.
- 21 αα) Το προδικαστικό ερώτημα δεν έχει λάβει απάντηση με την απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 28ης Απριλίου 2022 η οποία εκδόθηκε στο πλαίσιο της εξεταζόμενης διαφοράς στην υπόθεση «Meta Platforms Ireland». Στην εν λόγω απόφαση, το Δικαστήριο δεν προέβη σε εκτιμήσεις σχετικά με τις προϋποθέσεις οι οποίες πρέπει να πληρούνται σύμφωνα με τις επιταγές του δικαίου της Ένωσης για να μπορεί να διαπιστωθεί προσβολή των δικαιωμάτων ενός υποκειμένου των δεδομένων δυνάμει του ΓΚΠΔ «ως αποτέλεσμα επεξεργασίας».
- 22 ββ) Η ερμηνεία της έννοιας της προσβολής δικαιωμάτων «ως αποτέλεσμα επεξεργασίας», κατά το άρθρο 80, παράγραφος 2, του ΓΚΠΔ, δεν είναι απαλλαγμένη αμφιβολιών. Δεν είναι σαφές υπό ποιες περιστάσεις πρέπει να θεωρηθεί ότι υφίσταται «επεξεργασία» και, ιδίως, εάν αυτή πραγματοποιείται κατά παράβαση της επίμαχης, εν προκειμένω, υποχρέωσης ενημερώσεως (βλ., σχετικά, σημεία 27 έως 31). Ακόμη και σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, τίθεται το ερώτημα αν η προσβολή είναι «αποτέλεσμα» επεξεργασίας κατά την έννοια του άρθρου 80, παράγραφος 2, του ΓΚΠΔ (βλ., σχετικά, σημεία 32 έως 34).
- 23 (1) Κατά το άρθρο 4, σημείο 2, του ΓΚΠΔ, ως «επεξεργασία» νοείται κάθε πράξη ή σειρά πράξεων που πραγματοποιείται με ή χωρίς τη χρήση αυτοματοποιημένων μέσων, σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή σε σύνολα δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διάρθρωση, η αποθήκευση, η προσαρμογή ή η μεταβολή, η ανάκτηση, η αναζήτηση πληροφοριών, η χρήση, η κοινολόγηση με διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, ο περιορισμός, η διαγραφή ή η καταστροφή. Από το γράμμα της διατάξεως αυτής, και ιδίως από τη φράση «κάθε πράξη», προκύπτει ότι ο νομοθέτης της Ένωσης θέλησε να ορίσει ευρέως την έννοια της «επεξεργασίας». Η ερμηνεία αυτή επιβεβαιώνεται από τη μη εξαντλητική απαρίθμηση των πράξεων που περιλαμβάνονται στην εν λόγω διάταξη, η οποία εκφράζεται με τη λέξη «όπως» (ΔΕΕ, απόφαση της 24ης Φεβρουαρίου 2022, C-175/20, [παραλειπόμενα] σκέψη 35 [παραλειπόμενα] — Valsts iezhēmumu dienests).
- 24 (2) Στην εξεταζόμενη περίπτωση, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η ενάγουσα προβάλλει παράβαση υποχρέωσης ενημερώσεως την οποία υπέχει η εναγομένη όσον αφορά τον σκοπό και την έκταση της συγκαταθέσεως του χρήστη για την επεξεργασία των προσωπικών του δεδομένων (BGH, GRUR 2020, 896 [juris σημείο 19] – App-Zentrum I· ΔΕΕ, [παραλειπόμενα] σκέψη 35 [παραλειπόμενα] – Meta Platforms Ireland).

- 25 Αντικείμενο της αγωγής είναι η παρουσίαση παιχνιδιών στο «κέντρο εφαρμογών» που βρίσκεται στη διαδικτυακή πλατφόρμα της εναγομένης και η σημείωση ότι η εφαρμογή δύναται να δημοσιεύει ορισμένες πληροφορίες προσωπικού χαρακτήρα του χρήστη στο όνομά του (ΔΕΕ, [παραλειπόμενα] σκέψη 35 [παραλειπόμενα] – Meta Platforms Ireland). Ο ενάγων άσκησε την αγωγή του ανεξαρτήτως της υπάρξεως συγκεκριμένης προσβολής του δικαιώματος προστασίας των δεδομένων ενός υποκειμένου των δεδομένων και χωρίς σχετική εντολή από τέτοιο πρόσωπο (BGH, GRLIR 2020, 896 [juris σημείο 7]) – App-Zentrum I)· ΔΕΕ, [παραλειπόμενα] σκέψη 36 [παραλειπόμενα] – Meta Platforms Ireland).
- 26 Συνεπώς, η αγωγή δεν έχει ως αντικείμενο το αν η εναγομένη προσβάλλει τα δικαιώματα προστασίας των δεδομένων ενός χρήστη κατά τον χρόνο κατά τον οποίο αυτός πατά, στο κέντρο εφαρμογών, το πλήκτρο «Παίξε τώρα» ή «Παίξε το παιχνίδι» και ενεργοποιεί, ενδεχομένως, την επεξεργασία των δεδομένων του προσωπικού χαρακτήρα. Ομοίως, δεν συνιστά αντικείμενο διαφοράς το αν οι αυτοματοποιημένες διεργασίες που αφορούν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ενός χρήστη και δρομολογούνται μετά το πάτημα τέτοιου πλήκτρου θίγουν τα δικαιώματά του περί προστασίας των δεδομένων του.
- 27 (3) Κατά την εκτίμηση του τμήματος δεν μπορεί να δοθεί κατηγορηματική απάντηση στο αν η προκειμένη παράβαση της υποχρέωσης που απορρέει από το άρθρο 12, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, και το άρθρο 13, παράγραφος 1, στοιχεία γ' και ε', του ΓΚΠΔ και συνίσταται στη γνωστοποίηση προς το υποκείμενο των δεδομένων κάθε πληροφορίας σχετικά με τον σκοπό της επεξεργασίας των δεδομένων και τον αποδέκτη των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε συνοπτική, διαφανή, κατανοητή και εύκολα προσβάσιμη μορφή, χρησιμοποιώντας σαφή και απλή διατύπωση (βλ. BGH, GRUR2020, 896 [juris σημείο 30] – App-Zentrum I), εμπίπτει στην έννοια της επεξεργασίας κατά το άρθρο 4, σημείο 2, του ΓΚΠΔ.
- 28 Η «επεξεργασία» θα μπορούσε να απαιτεί, κατά κυριολεξία, άμεση ή, τουλάχιστον έμμεση, παρέμβαση επί δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα [παραλειπόμενα] [βιβλιογραφία]. Μια «πράξη», κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 2, του ΓΚΠΔ, θα μπορούσε να προϋποθέτει πράξη που επιφέρει ορισμένο αποτέλεσμα ή επεξεργασία σε σχέση με τα δεδομένα και, ως εκ τούτου, δεν καλύπτει τυχόν υποχρεώσεις ενημερώσεως όσον αφορά τη λήψη συγκαταθέσεως για την επιδιωκόμενη μεταγενέστερη χρήση των δεδομένων [παραλειπόμενα] [βιβλιογραφία]. Το κανονιστικό πλαίσιο θα μπορούσε επίσης να αντιταχθεί στην υπαγωγή των υποχρεώσεων ενημερώσεως στην έννοια της επεξεργασίας. Οι υποχρεώσεις ενημερώσεως σχετικά με τον σκοπό και την έκταση μιας επεξεργασίας δεδομένων την οποία επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας συνιστούν το στάδιο πριν από την πραγματική επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
- 29 Πάντως, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, λαμβάνοντας υπόψη την έννοια της επεξεργασίας η οποία πρέπει να ερμηνεύεται διασταλτικά, έχει κρίνει ότι αυτή καλύπτει και πράξεις που σηματοδοτούν απλώς την «έναρξη» της συλλογής

δεδομένων, δηλαδή μιας πράξης που ο συντάκτης του κανονισμού μνημονεύει ρητώς ως παράδειγμα επεξεργασίας (ΔΕΕ, [παραλειπόμενα] σκέψη 37 [παραλειπόμενα] – Valsts ierēnumu dienests). Τα πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση υποθέσεως θα μπορούσαν να εξομοιωθούν με την εν λόγω περίπτωση, στο μέτρο που η βαλλόμενη με την αγωγή παρουσίαση του κέντρου εφαρμογών παρείχε στον χρήστη τη δυνατότητα να κινήσει άμεσα, με ένα απλό κλικ στο σχετικό πλήκτρο, μια διαδικασία η οποία θα συνεπαγόταν επεξεργασία των προσωπικών του δεδομένων χωρίς κανένα άλλο ενδιάμεσο στάδιο.

- 30 Επιπλέον, υπέρ της ευρείας ερμηνείας θα συνηγορούσε και ο σκοπός του ΓΚΠΔ, ο οποίος συνίσταται στη διασφάλιση αποτελεσματικής προστασίας των θεμελιωδών ελευθεριών και δικαιωμάτων των φυσικών προσώπων και, ειδικότερα, στην εξασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας του δικαιώματος κάθε προσώπου στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν (βλ. ΔΕΕ, [παραλειπόμενα] σκέψη 73 [παραλειπόμενα] – Meta Platforms Ireland).
- 31 Ομοίως, υπέρ της διασταλτικής ερμηνείας θα μπορούσε να προβληθεί και το ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να εκπληρώσει την υποχρέωση ενημέρωσης στην προκειμένη περίπτωση, δυνάμει του άρθρου 13, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ, «κατά τη στιγμή της συλλογής» των προσωπικών δεδομένων. Δεδομένου ότι η προβλεπόμενη ενημέρωση πρέπει να χρησιμοποιηθεί ως βάση για την απόφαση του υποκειμένου των δεδομένων να συναινέσει στην επεξεργασία των δεδομένων του ή να αντιταχθεί σε αυτή και ο εν λόγω σκοπός θα διακυβευόταν εάν η ενημέρωση λάμβανε χώρα μετά την έναρξη της συλλογής των δεδομένων, οι σχετικές πληροφορίες πρέπει να παρασχεθούν πριν από την έναρξη της συλλογής των δεδομένων [παραλειπόμενα] [βιβλιογραφία]. Τούτο μαρτυρά ότι ο συντάκτης του κανονισμού στηρίχθηκε σε μια ευρεία αντίληψη της έννοιας της συλλογής, η οποία περιλαμβάνει και την κατάσταση που προηγείται της έναρξεως της συλλογής δεδομένων από τεχνικής απόψεως.
- 32 (4) Ακόμη και αν η επίμαχη, στην υπό κρίση περίπτωση, υποχρέωση ενημέρωσης εμπίπτει στην έννοια της «επεξεργασίας» κατά το άρθρο 4, σημείο 2, του ΓΚΠΔ, τίθεται το επιπλέον ερώτημα εάν η ενάγουσα προβάλλει, εν προκειμένω, προσβολή «ως αποτέλεσμα» της επεξεργασίας κατά την έννοια του άρθρου 80, παράγραφος 2, του ΓΚΠΔ.
- 33 Η φράση «ως αποτέλεσμα» θα μπορούσε να υποδηλώνει ότι το περιθώριο εκτιμήσεως που παρέχει στα κράτη μέλη το άρθρο 80, παράγραφος 2, του ΓΚΠΔ καλύπτει μόνον την πρόβλεψη ενεργητικής νομιμοποιήσεως για την άσκηση αντιπροσωπευτικής αγωγής με την οποία μπορεί να προβληθεί η προσβολή δικαιωμάτων ενός υποκειμένου των δεδομένων βάσει του ΓΚΠΔ, η οποία συνιστά αποτέλεσμα πράξης επεξεργασίας δεδομένων κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 2, του ΓΚΠΔ και ως εκ τούτου έπεται τέτοιας πράξης.
- 34 Αντιθέτως, ο σκοπός του ΓΚΠΔ, ο οποίος έγκειται στη διασφάλιση της αποτελεσματικής προστασίας των θεμελιωδών ελευθεριών και δικαιωμάτων των

φυσικών προσώπων και, ιδίως, στη διασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας του δικαιώματος κάθε προσώπου στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν (βλ. ΔΕΕ, [παραλειπόμενα] σκέψη 74 [παραλειπόμενα] – Meta Platforms Ireland), θα μπορούσε να συνηγορεί υπέρ της διευρύνσεως της ενεργητικής νομιμοποίησης για την άσκηση αντιπροσωπευτικών αγωγών και σε περίπτωση παραβάσεως της υποχρέωσης που απορρέει από το άρθρο 12, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, και το άρθρο 13, παράγραφος 1, στοιχεία γ' και ε', του ΓΚΠΔ σχετικά με την ενημέρωση για τον σκοπό της επεξεργασίας δεδομένων και τον αποδέκτη των προσωπικών δεδομένων σε συνοπτική, διαφανή, κατανοητή και εύκολα προσβάσιμη μορφή, χρησιμοποιώντας σαφή και απλή διατύπωση. Συναφώς όμως θα έπρεπε να ληφθεί υπόψη ότι η εν λόγω υποχρέωση ενημερώσεως προετοιμάζει και τη συναίνεση του υποκειμένου των δεδομένων ως βασική απαίτηση για τη νομιμότητα της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', του ΓΚΠΔ.

- 35 III. Το τμήμα επισημαίνει, ως εκ περισσού, ότι, εν πάση περιπτώσει, το ερώτημα που διατυπώθηκε στη διάταξη περί παραπομπής της 28ης Μαΐου 2020 θα μπορούσε να τεθεί εκ νέου, κατ' ουσίαν, για την περίπτωση που το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης απαντήσει στο υποβληθέν, εν προκειμένω, προδικαστικό ερώτημα ότι η ενεργητική νομιμοποίηση στην υπό κρίση περίπτωση δεν μπορεί να στηριχθεί αποτελεσματικά στο άρθρο 80, παράγραφος 2, του ΓΚΠΔ.

[παραλειπόμενα]